

Midt-Norge

Når kommunestyret er eier

Kommunestyret Levanger

24.09.2025

Sunniva Tusvik Sæter

Margrete Haugum

RM Revisjon

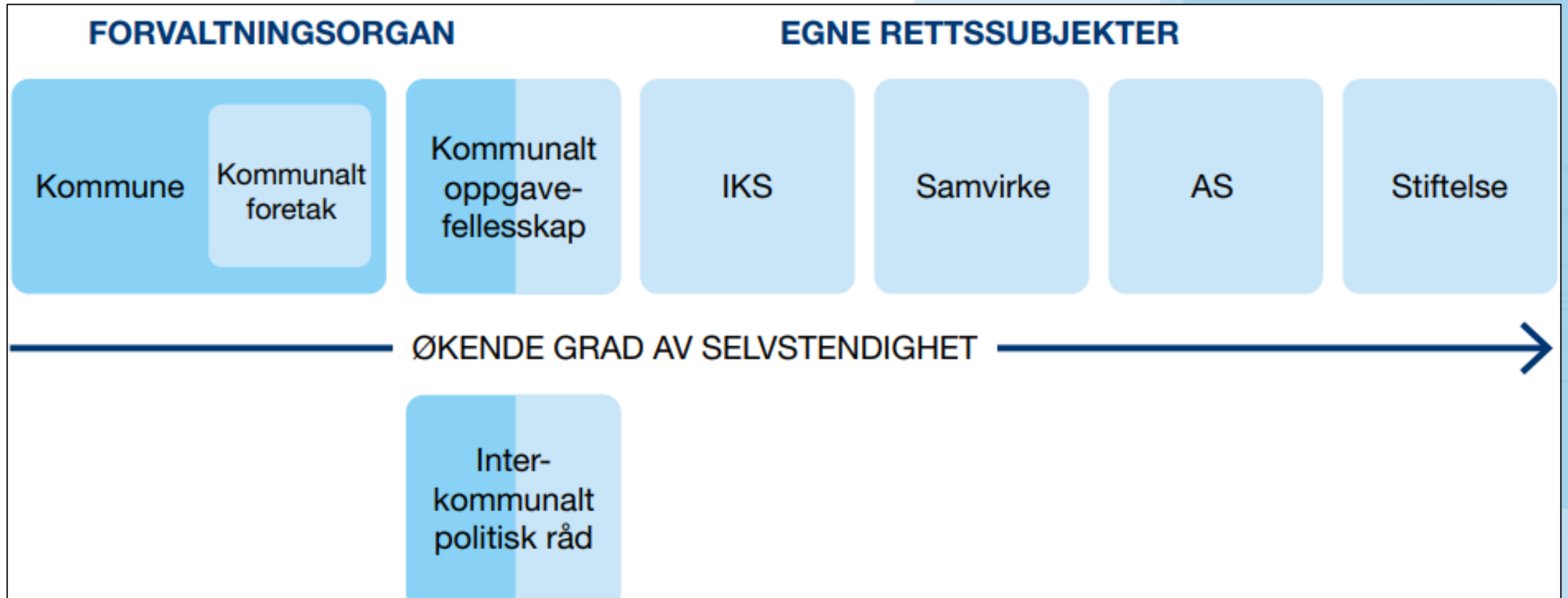
Midt-Norge

- Bidrar til forbedring

54 kommuner og 1
fylkeskommune er
medlemmer i RMN SA.

Kommunestyrets rolle og ansvar

Styringslinjer

Forvaltningsorgan

- Kommunestyret ansetter kommunedirektør for å iverksette kommunestyrets beslutninger
- Regulert av kommuneloven

Egne rettssubjekt

- Kommunestyret velger eierrepresentant til selskapenes eierfora (generalforsamling, representantskap)
- Eierfora velger styret for selskapet
- Styret ansetter daglig leder
- Regulert av spesifikke lover for selskapsformen

Kommunelovens føringer

- § 26-1 Eierskapsmelding
- Kommunestyret skal minst en gang i valgperioden vedta eierskapsmelding
- Skal inneholde:
 - Kommunens prinsipper for eierstyring
 - Kommunens formål med eierskapet
 - Oversikt over eierskapet
- Kapittel 19 kommunalt oppgavefellesskap og kapittel 20 vertskommune

- **Hva** eier vi?
- **Hvorfor** eier vi det?
- **Hvordan** vil vi styre det?

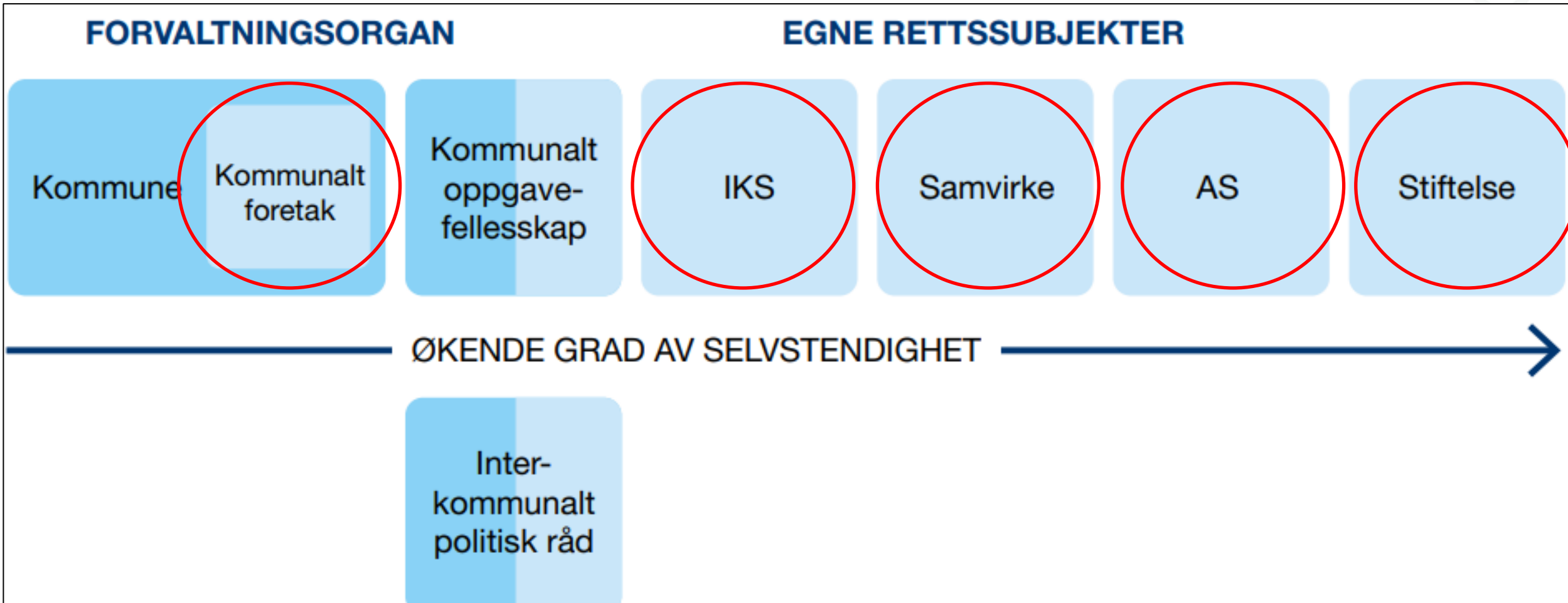

Eierskapsmelding Levanger

- Vedtatt høsten 2024
 - Har eierskapsprinsipper
 - Har formål med eierskapet
 - Har oversikt over selskapene
-
- **Selskapets formål – Kommunens formål med eierskapet**

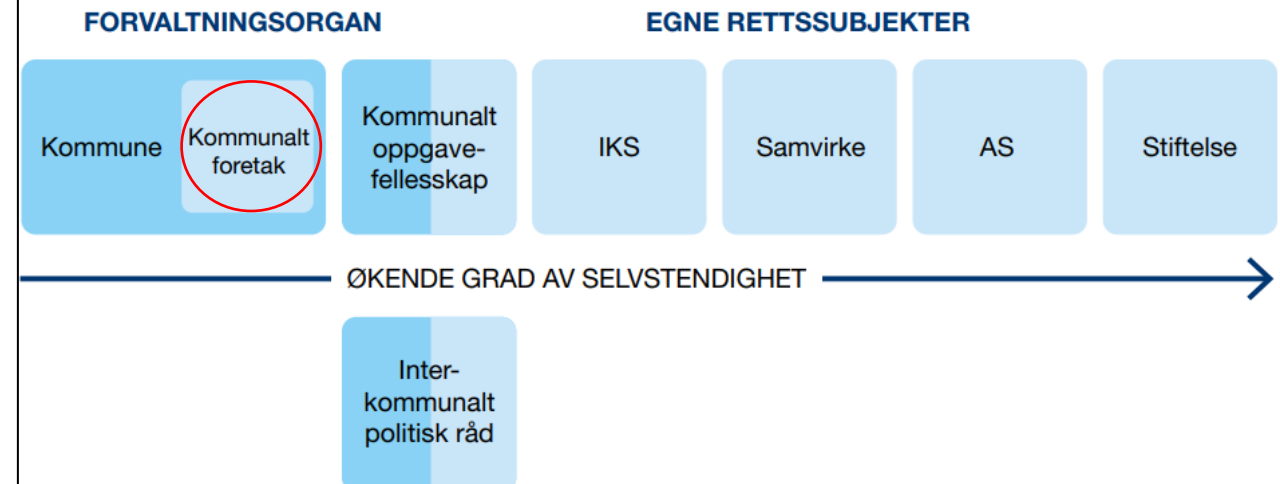
Stiftelsesdato:	17. mars 1987
Vedtektsdato:	1. april 2020
Vedtektsfestet formål:	Eie og drive Levanger Campingdrift alene eller sammen med andre. Selskapets virksomhet tar sikte på drift med fortjeneste.
Aktivitet:	Bygge og drive, eventuelt sammen med andre, garderobeanlegg, kunstgressbane, friidrettsanlegg med kunststoffdekke samt legge forholdene til rette for fritidsaktiviteter som naturlig kan drives innen området utenfor de faste baneanlegg.
Institusjonell sektorkode:	1520 Kommunalt eide aksjeselskaper mv.
Sist innsendt årsregnskap:	2024
Målform:	Bokmål
Antall ansatte:	22
Kunngjøringer:	Se registrerte kunngjøringer knyttet til virksomheten
Heftelser:	Se registrerte heftelser og andre rettsstiftelser knyttet til virksomheten
Utskrifter og attester:	Elektronisk bestillingsløsning

Nærmere om noen av organisasjonsformene

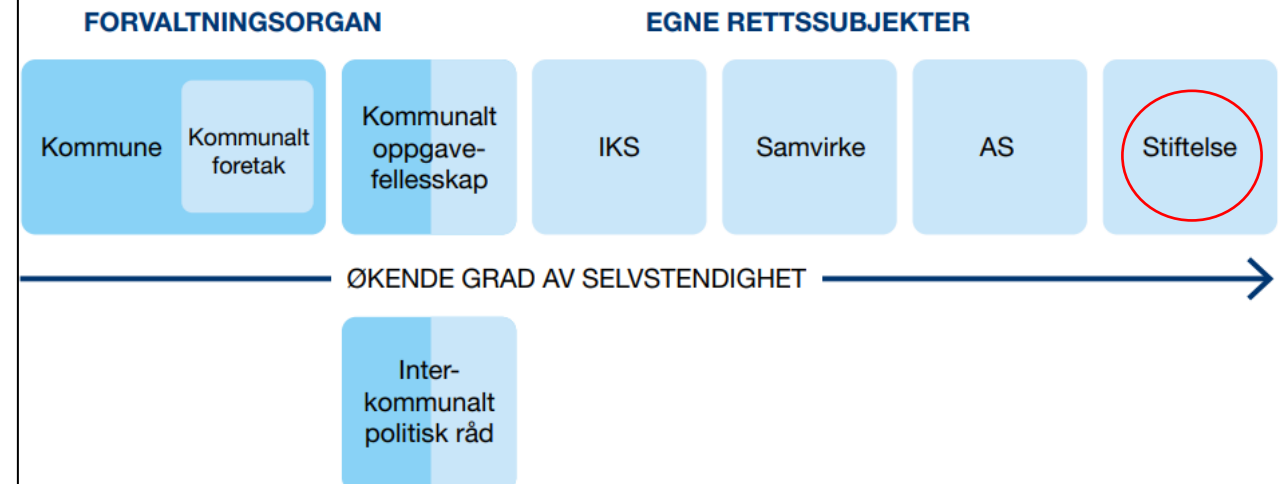

Kommunalt foretak

- Kommuneloven kapittel 9
- Ikke eget rettssubjekt
- En del av kommunen og inngår i kommunens konsoliderte regnskap
- Kommunestyret velger styre for foretaket samt fastsetter budsjett og regnskap
- Skal ha vedtekter og daglig leder
- Kommunedirektøren har ikke instruksjons- eller omgjøringsrett. Uttalelsesrett til styret i saker som skal videre til kommunestyret. Kan instruere ikke iverksettelse før kommunestyret har behandle saken.

Stiftelse

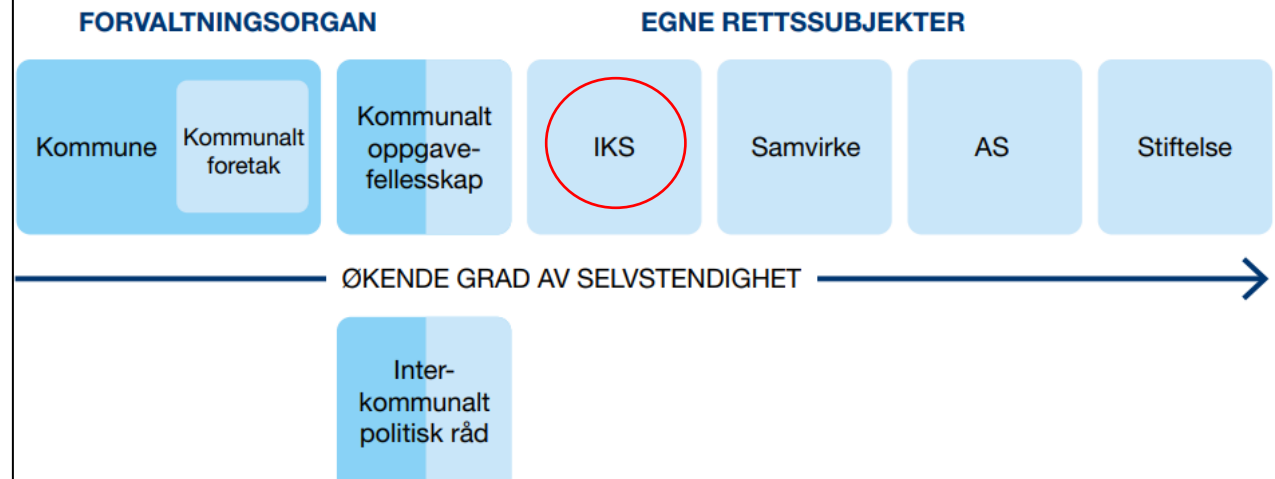

- En eller flere kan stifte en stiftelse
- Selveiende, styret er øverste organ
- Opprettes med penger eller eiendeler økonomiske krav tilbake
- Enkel og opprette vanskeligere å avvikle

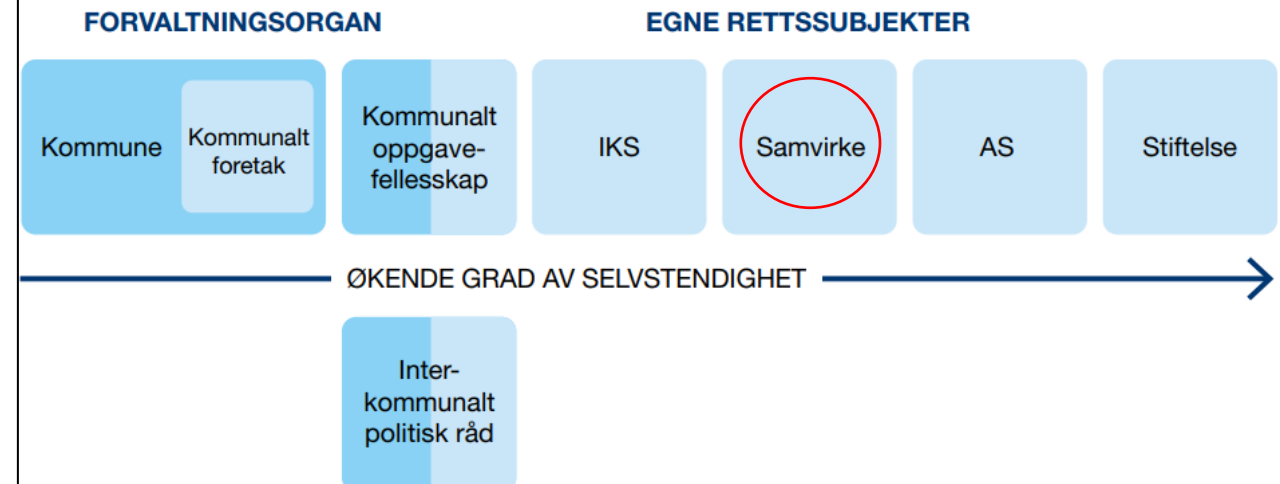
Interkommunale selskap

- IKS

- Lov om interkommunale selskaper
- Bare kommuner eller andre IKS kan være eiere
- Hver eier hefter for sin andel i selskapet
- Eierne utøver sin myndighet i representantskapet
- Representantskapet velger styre
- Styret ansetter daglig leder
- Selskapsavtalen (vedtektene) regulerer opptak av lån

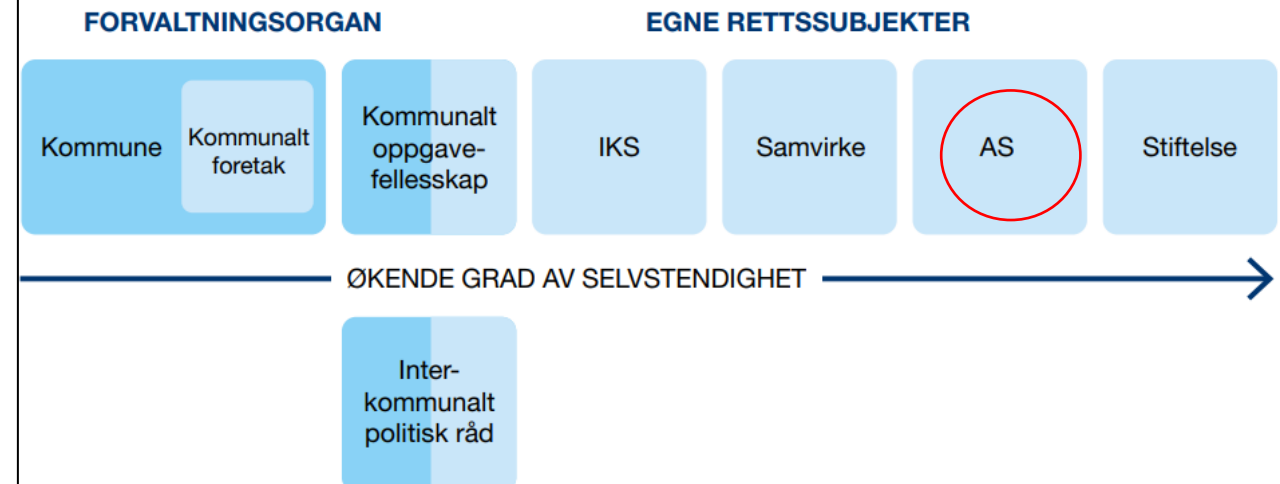
Samvirkeforetak

- Organisasjonsformen bygger på samvirkeprinsippene
- Egen lov fra 2007
- Formål å drive økonomisk virksomhet for medlemmene sine
- Relativt lav pris på andel i selskapet, ikke omsettbare
- Medlemmene er ikke ansvarlig for selskapets gjeld
- Årsmøtet er øverste organ hvor medlemmene møter.
- Årsmøtet velger styre
- Styre kan velge daglig leder

Aksjeselskap

- Aksjeloven
- Mest vanlig organisasjonsform for økonomisk virksomhet
- Aksjens verdi gjenspeiler selskapets verdi
- Aksjeeienes ansvar er begrenset til aksjekapitalen
- Eierne møtes i generalforsamlingen som er eierorganet
- Eierorganet velger styre
- Styret kan ansette daglig leder

Eiernes styringsmuligheter i AS

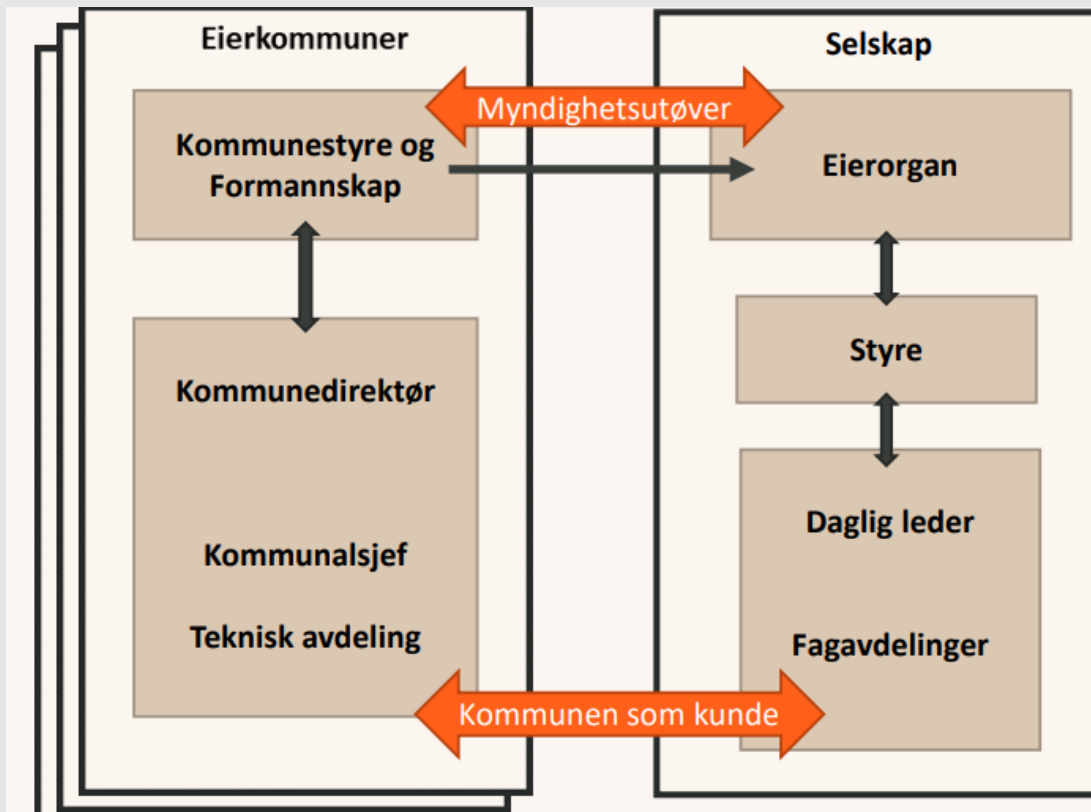
- Utøver eierstyring i generalforsamlingen. Hovedsakelig gjennom:
 - Fastsettelse av vedtekter, herunder selskapets formål
 - Fastsettelse av årsregnskap og utbytte
 - Valg av styre
- Tre vanlige utfordringer
 - Formål: Ønske om styring – konkurransekraft i selskapet
 - Utbytte: Styret kan foreslå utbytte – eierne kan vedta utbytte opp til forslaget
 - Styret: Velges for å ivareta selskapets beste og IKKE eiernes beste

Styrets rolle og ansvar

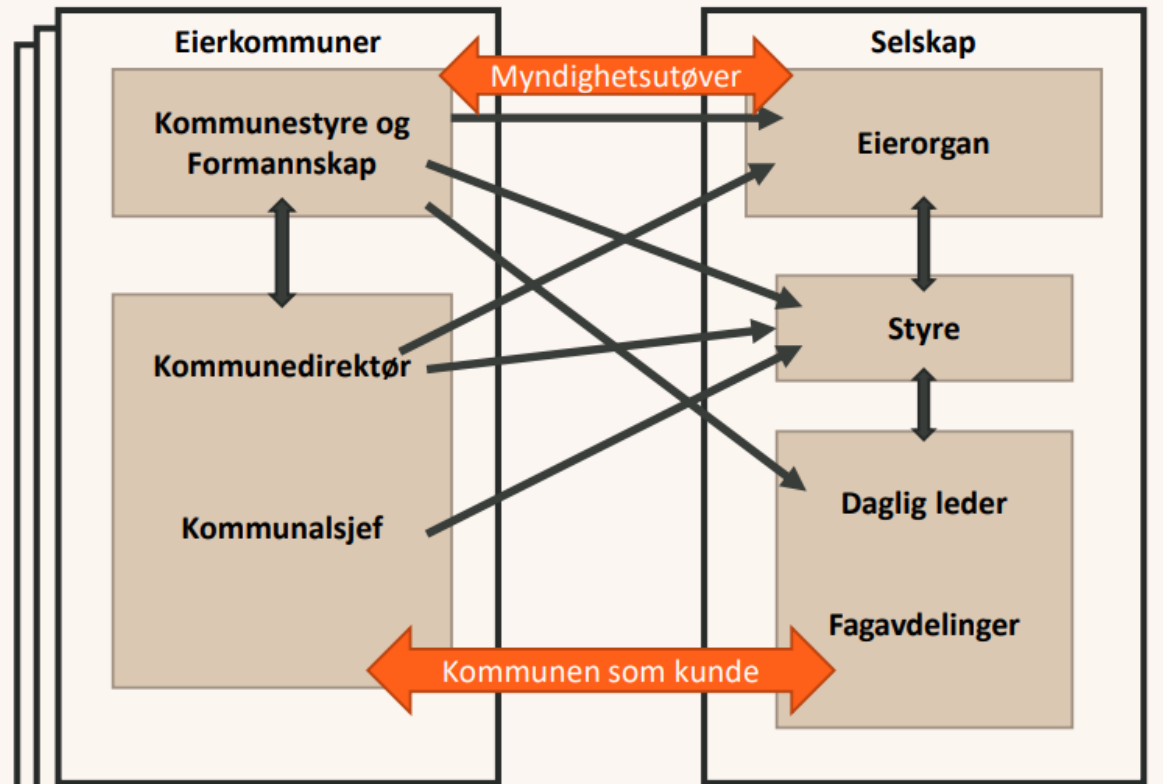
- Tilnærmet lik på tvers av organisasjonsform
- Styret skal forvalte selskapet
- Sørge for forsvarlig organisering av selskapet
- Fastsette planer og budsjetter i nødvendig utstrekning
- Holde seg orientert om selskapets økonomiske stilling (handlingsplikt)
- Tilsyn med daglig ledelse
- Det skal føres protokoll – oppbevares i selskapets levetid
- Likhetsgrunnsetning – alle aksjer gir lik rett i selskapet

Klassisk rolleblending

Idealet

Virkeligheten?

Rolleforståelse - hvem, hva, hvor?

- Kommunestyre
- Eierskapsutvalg
- Eierrepresentant
- Eierorgan
- Eiermøte
- Styre og styrerepresentanter
- Kommunedirektør

Foto: Christopher Burns, Unsplash

Er kommunestyret på ballen?

- Vet kommunestyret hva de eier?
- Får kommunestyret mulighet til å styre?
 - har de egnede styringsverktøy?
 - bestemmer de hva eierrepresentanten skal mene?
 - får de informasjon om status i selskapene?
- Hva har de egentlig adgang til å styre?
 - i ulike selskapsformer?
 - i konsernstrukturer?
 - om tjenestene fra selskapene?
 - i eierfellesskap med andre?

Hva får kommunestyret vite?

Fra eierrepresentanten

- Saker til eierorganene?
- Protokoller fra eierorganene?
- Referat fra eiermøter?

Fra selskapene

- Informasjon om virksomheten?
- Regnskap og årsmelding?

Om måloppnåelse

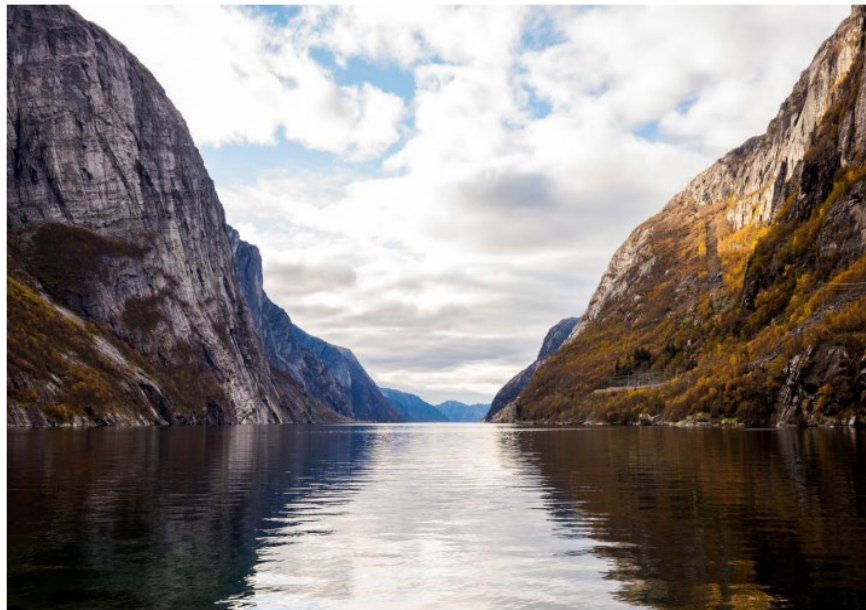
- Innfris formålet med eierskapet?

Felles eierstyring

- Hvordan balansere sprikende eierinteresser?

«Å eie er å ville»

Eierstrategi 2021 for Lyses 14 aksjonærer

Styrets melding til eierne

2022

Styringsdialogen

- KST gir mandat til eierrepresentanten
- Sentrale folkevalgte som eierrepresentanter
- Eiermøter
- Selskapsspesifikke eierstrategier
- Forventninger til selskapet
- Formidle kommunens mål og krav til selskapene

Eierskapskontroll

Hvordan utøves eierstyringen?

Hva ser vi etter?

- Opplæring
- Eierskapsmelding
- Eierrepresentasjon
- Dialogen med eierrepresentanten
- Dialog med selskapet
- Valg av styre

Hva finner vi?

- Ønsker mer opplæring
- Eierskapsmeldingen revideres sjelden
- Usikkerhet om roller
- Fragmentert rapportering
- Lite systematisk dialog med eierrepresentantene
- Ingen spørsmål før etter noe har skjedd
- Tilfeldig styresammensetning

Risiko for enevelde?

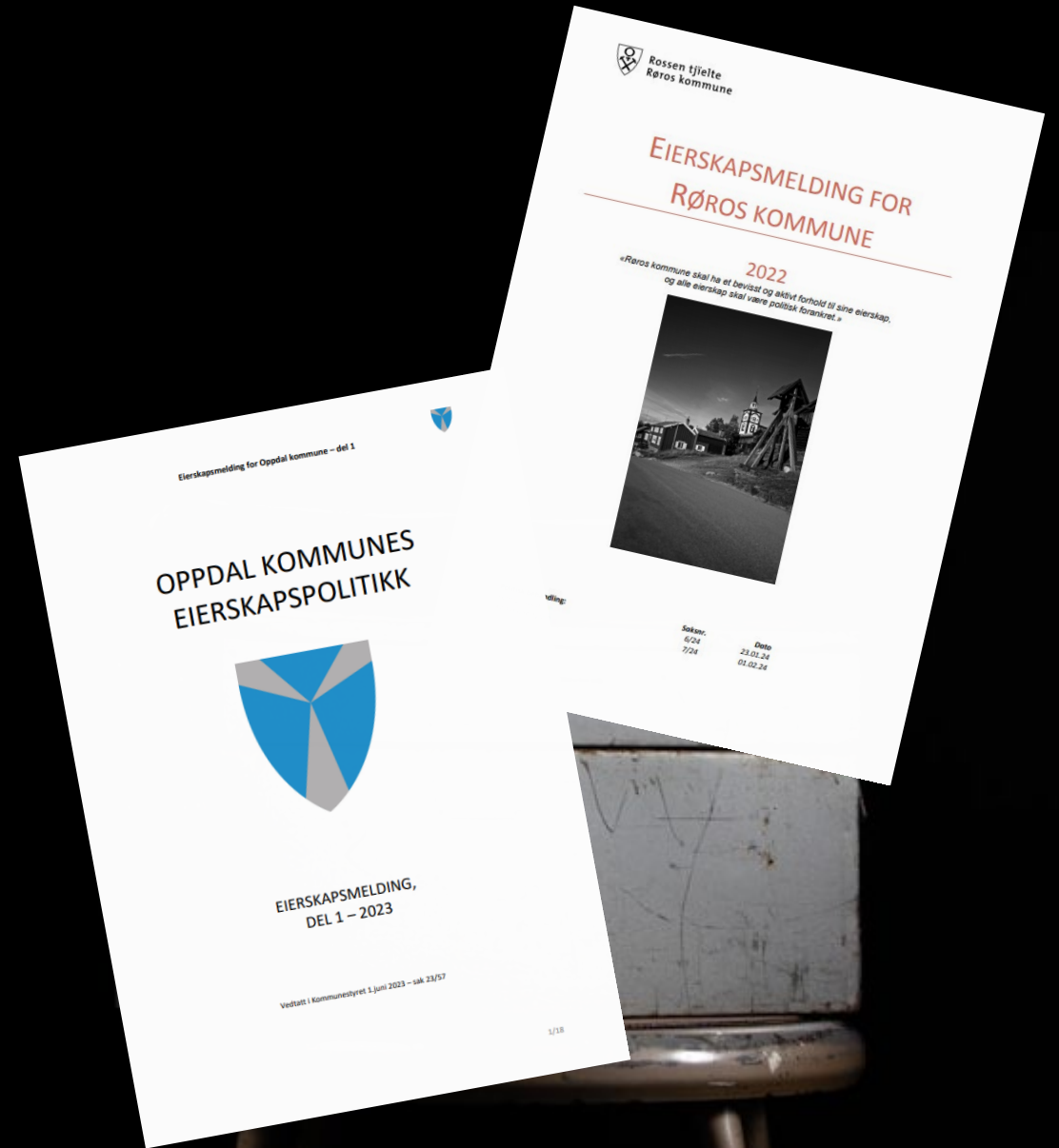
Virkemidler

Opplæring

- Folkevalgtopplæringen
- Temamøter
- «Learning by doing»

Eierskapsmelding

- Skal gi økt bevissthet om eierstyring
- Verktøykasse
- Avklaringer
- Syklus for revidering

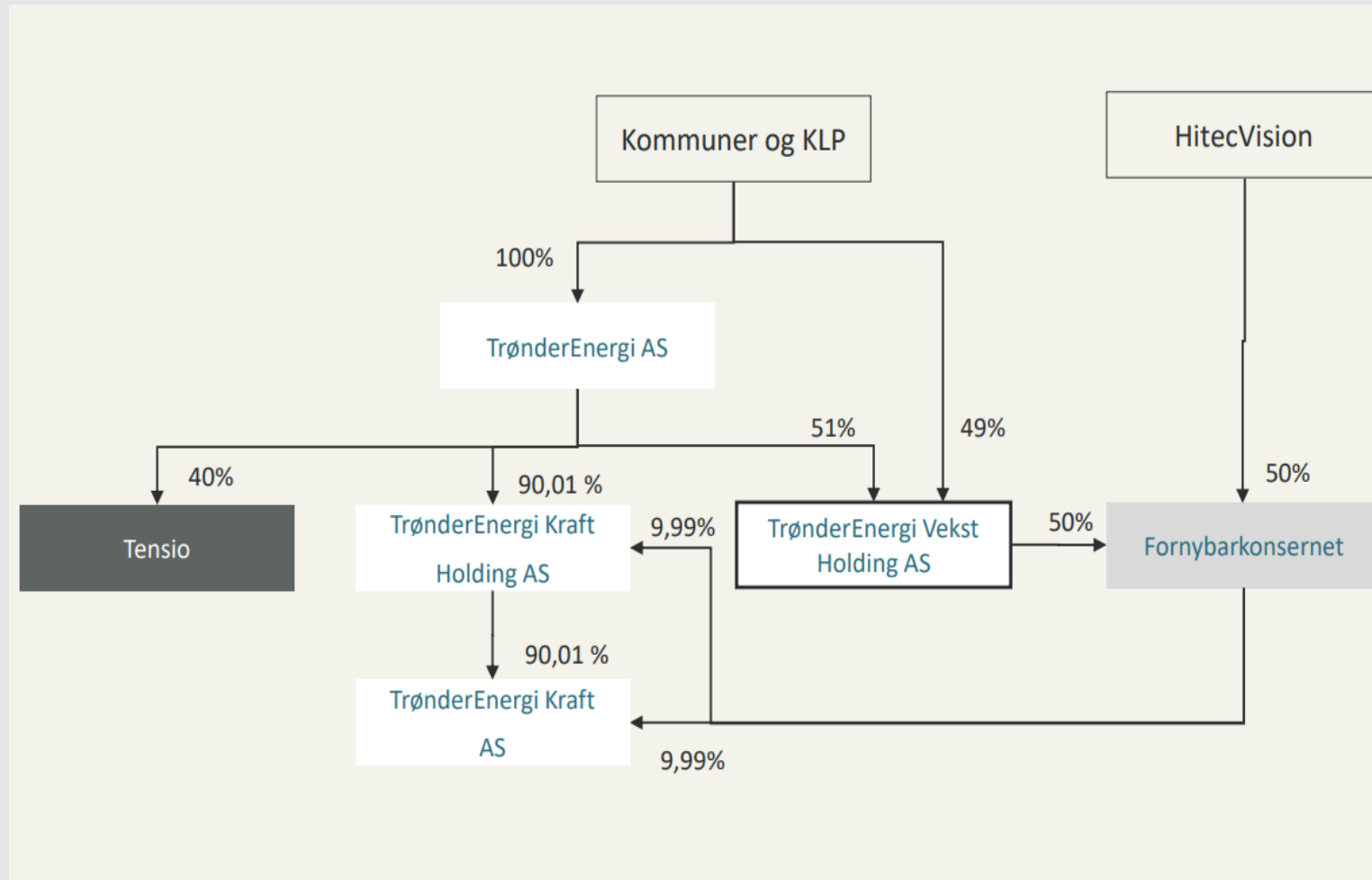

Komplekse eierstrukturer

Eksempel:

Selskapsstruktur i TrønderEnergi

- Kommunene eier to holdingselskap (100 % og 49%)
- Holdingsselskapenes eneste oppgave er å eie andre selskap
- Kommunene sitter ikke i generalforsamlingen til datterselskapene
- Krysseierskap mellom datterselskapene

God praksis

- Svare ut KS-anbefalingene
- Språk, omfang og kompleksitet
- Forutsigbar og tilstrekkelig informasjon til kommunestyret
- Oppdatert eierskapsmelding
- Styrevalg på grunnlag av kompetanse
- Samordnet eierstrategi for selskap med flere eiere
- Lære av hverandre

KS Folkevalgtprogram

Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll

Lyst til å høre eller snakke mer om eierstyring?

Sunniva Tusvik Sæter
47 63 77 14
sts@revisjonmidtnorge.no

Margrete Haugum
95 23 30 07
mha@revisjonmidtnorge.no

